

**MINISTERIEEL BESLUIT HOUDENDE
DEFINITIEVE BESCHERMING ALS LANDSCHAP**

**DE VLAAMSE MINISTER VAN FINANCIËN EN BEGROTING EN RUIMTELIJKE
ORDENING,**

Gelet op de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen, gewijzigd bij bijzondere wet van 8 augustus 1988, inzonderheid artikel 6, § 1, I, 7 ;

Gelet op het decreet van 16 april 1996 betreffende de landschapszorg, gewijzigd bij de decreten van 21 oktober 1997, 18 mei 1999, 8 december 2000, 21 december 2001, 19 juli 2002 en 13 februari 2004;

Gelet op het besluit van de Vlaamse regering van 27 juli 2004 tot bepaling van de bevoegdheden van de leden van de Vlaamse regering;

Gelet op het ministerieel besluit van 25 september 2003 houdende voorlopige bescherming als landschap;

Gelet op het advies van de Koninklijke Commissie voor Monumenten en Landschappen van 26 augustus 2004,

BESLUIT :

Artikel 1. Overeenkomstig het decreet van 16 april 1996 betreffende de landschapszorg, gewijzigd bij de decreten van 21 oktober 1997, 18 mei 1999, 8 december 2000, 21 december 2001, 19 juli 2002 en 13 februari 2004, wordt definitief beschermd, zoals afgebakend op bijgaand plan:

1° Wegens de waarde:

- als landschap:

VALLEI VAN DE MOLENBEEK, gelegen te

Erpe-Mere (Mere), Eetsvelde ; Hazelbeek ; Landries ; Visser ; Achterstraat ; Beekstraat ;

Biezeputstraat ; Doorsteekstraat ; Gootstraat ; Gotegemstraat ; Oostdorpstraat ; Stevensveld ;

Wilgendries ;

bekend ten kadaster:

Erpe-Mere, 2e afdeling, sectie A, perceelnummer(s) 1072, 1073, 1073/02A, 1074B, 1074C,, 1160A, 1164C, 1166, 1167, 1168A, 1169A, 1170A, 1171A, 1172, 1173, 1174, 1175, 1176A, 1180, 1181, 1182, 1183, 1184, 1186, 1192A, 1193, 1194, 1195, 1196, 1197, 1198, 1199, 1200, 1201, 1202, 1203, 1204, 1205, 1206A, 1206B, 1207, 1208, 1209, 1210, 1211, 1212, 1213, 1214, 1215, 1216, 1217, 1218, 1219A, 1221A, 1223, 1224, 1225, 1226, 1227, 1228, 1229, 1230A, 1230B, 1231, 1232A, 1232B, 1233, 1234, 1235, 1236, 1237, 1238, 1239, 1240, 1240/02, 1241, 1242, 1243, 1244, 1245, 1246, 1247, 1247/02A, 1247/02B, 1248/02A, 1248/02B, 1248C, 1248D, 1249A, 1249B, 1250, 1251, 1252, 1253, 1254, 1255, 1258, 1258/02, 1259, 1259/02, 1266D, 1266E, 1268C, 1268D, 1311B, 1311D, 1311F, 1311G, 1312A, 1313A, 1314A, 1315A, 1316A, 1316B, 1317A, 1318A, 1319C, 1319D, 1319E;
Erpe-Mere, 2e afdeling, sectie C, perceelnummer(s) 1A, 1B, 11C, 11D, 15, 16, 17, 18, 19, 2B, 20A, 20B, 21A, 22A, 222A, 224, 225, 226A, 227A, 228, 229A, 23, 230C, 230D, 231A, 232/02A, 232A, 233A, 234, 235, 237C, 238, 239, 24A, 240, 241, 242, 243, 244, 245, 246B, 247D, 248D, 248E, 25A, 250B, 251, 252, 253, 254, 254/02, 255, 256, 257, 257/02, 258, 259, 26A, 260, 261, 262A, 262B, 263, 264, 265, 266, 267, 268, 269, 27A, 270, 271, 272A, 273A, 274, 275B, 277A, 28A, 280A, 286F, 286G, 289L, 290F, 292F(DEEL), 292G, 292H, 3C(DEEL), 307, 308A, 308B, 31A, 313, 314, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39A, 39B, 4C, 40, 40/02, 41, 42, 425A, 426A, 427, 428, 429, 43, 430B, 432, 433, 434, 435, 44, 441, 443, 444, 445/02, 445A, 445B, 449B, 45, 453A, 454C, 454D, 455A, 455D, 455E, 456, 457, 458, 459, 46A, 462, 463B, 47A, 470H, 470K, 48, 49, 50, 51, 52, 53, 54, 55A, 56A, 57A, 58A, 59A, 6B, 60C, 61, 62A, 63A, 64A, 66A, 67, 68, 69, 7, 70, 72A, 75, 76, 77A, 77B, 78C, 79, 80, 81, 82, 84A, 85, 86, 87, 88, 89, 90, 91, 92;

Erpe-Mere, 3e afdeling, sectie A, perceelnummer(s) 1191A, 1192/02, 1192A, 1194A, 1195C, 1196A, 1197A, 1198A, 1199A, 1207G, 1207H, 1440/02B, 1440E, 1441B, 1443, 1444, 1445, 1446, 1447, 1448, 1449A, 1450A, 1451B, 1452A, 1454^E (deel), 1457A, 1460A, 1461A, 1461B, 1462, 1463, 1464A, 1465/02A, 1465D, 1465E, 1467, 1468B, 1469A, 1470C, 1471, 1472, 1473, 1474, 1475, 1476, 1478A, 1479, 1480, 1481, 1482, 1483, 1484, 1485, 1486, 1487, 1488A, 1489, 1490, 1491, 1492, 1493, 1494B, 1494C, 1495A, 1496, 1497, 1498, 1499A, 1500A, 1501, 1502A, 1502B, 1503, 1504, 1505, 1506A, 1509, 1510B, 1517A, 1526A, 1528A, 1528C, 1529, 1530A, 1543A, 1543/02A, 1553, 1554, 1555, 1556B, 1557, 1558D, 1558E, 1559, 1560, 1561, 1562, 1567B, 1567C, 1568, 1569, 1570D, 1570E, 1571B, 1572C, 1573C, 1577B, 1578B, 1578C, 1579C, 1581D, 1583C, 1584A, 1585B, 1585C, 1586, 1587A, 1589, 1590, 1591, 1592, 1593, 1594, 1595A, 1596A, 1597C, 1597D, 1599D, 1600C, 292, 293, 294, 295, 296, 297, 298, 299, 300, 301, 302, 303, 304, 305, 306, 307, 308, 309, 310, 310/02A, 311A, 312C, 312D, 313C, 313D, 314, 315, 316E, 316F, 316G, 317, 318, 319, 320, 321, 322, 323, 324, 325, 326, 327, 327/02, 328, 329, 330A, 331A, 332A, 333A, 334A, 334B, 335E, 342A, 346, 350A, 351E, 353C, 424C, 425C, 426C, 427, 428, 429, 430, 431, 432, 433C, 433E, 433F, 434, 435A, 438, 440, 441, 442, 443, 444, 445, 446A, 447, 448, 449, 450, 451, 452, 453, 454, 455A, 456B, 456C, 459C, 461B, 462B, 463, 464B, 465B, 465C, 466, 467, 468B, 468C, 469, 470/02, 470C, 471D, 472C, 473C, 474C;

- als overgangsgebied :

Erpe-Mere, 2^e afdeling, sectie A, perceelnummer(s) 1077, 1078, 1081, 1081/02, 1082, 1085, 1086, 1087, 1088/02, 1089, 1096, 1097, 1098, 1099B, 1099C, 1099D, 1100A, 1101, 1102, 1103, 1104, 1187, 1188, 1189, 1190, 1191, 1256, 1257, 1260C, 1261A, 1263, 1264A, 1265D, 1265G, 1265H, 1276C, 1277E, 1278E, 1278F, 1281D, 1281E, 1282G, 1282H, 1284, 1285A, 1286, 1287, 1288, 1290, 1291B, 1291D, 1293A, 1294A, 1295, 1296A, 1297A, 1298A, 1300B, 1301A, 1302;

Erpe-Mere, 2^e afdeing, sectie C, perceelnummer(s) 442A, 442B, 446A, 446B, 447D, 447F, 448B, 448C, 448D, 451A, 451B, 451C, 452C, 452F, 452G, 454F, 471C, 471D, 472K, 472L, 490, 491B, 492A, 493, 494B(DEEL);

Erpe-Mere, 3^e afdeling, sectie A, perceelnummer(s) 151B, 1513B, 1514B, 1515C, 1518, 1519C, 1520B, 1521B, 1522B, 1523, 1524, 1525B, 1527E, 1530/02A, 1531/02, 1531A, 1531B, 1532A, 1532B, 1533D, 1533E, 1534A, 1535A, 1536B, 1537C, 1538D, 1538E, 1538G, 1539H, 1539L, 1539N, 1540B, 1541B, 1542B, 1543/02D(DEEL), 1543E, 1544, 1545, 1547A, 1548, 1549, 1550, 1551, 1552, 1563, 1564, 1565C(DEEL), 1566C(DEEL).

Art. 2. Het algemeen belang dat de bescherming verantwoordt, wordt door het uitzonderlijke karakter van volgende intrinsieke waarde gemotiveerd:

Natuurwetenschappelijke waarde:

De vallei bevindt zich in de zandleem- en leemstreek, de dikte van de leemlaag schommelt naargelang de oriëntatie van de valleihelling. In de lagere delen zijn alluviale en colluviale, en soms venige afzettingen gebeurd.

Het alluviaal Elzenrijk Essen-Iepenbos is het meest verspreide bostype, dit komt in de Blauwbossen, de bossen ten oosten van de Blauwbossen (aan Visser) en in het Vorsinckbos goed ontwikkeld voor. Dit zijn niet toevallig bossen die sinds de 18^e eeuw een ononderbroken verloop hebben gekend.

In de kruidlaag van de bossen komen typische soorten voor, zoals Gewone dotterbloem (*Caltha palustris*) en IJle zegge (*Carex remota*) zeldzamere plantensoorten zoals Verspreidbladig goudveil (*Chrysosplenium alternifolium*), Bittere veldkers (*Cardamine amara*), Moerasstrepzaad (*Crepis paludosa*).

De botanisch interessante graslanden liggen in de vallei of op de steilere valleiwanden. De meest waardevolle behoren tot het Dotterbloemverbond (*Calthion palustris*)

De lijnvormige vegetaties, waaronder de oevervegetaties met het zeer zeldzame Rivierkruiskruid (*Senecio fluviatilis*) en de bermen langsheen de Molenbeek, bermen van oude buurtwegels of bermen tussen twee prikkeldraadafsluitingen in zijn op verschillende plaatsen botanisch zeer interessant. Het gaat hier over soorten zoals Muizeoor (*Hieracium pilosella*), Rode ogentroost (*Odontites vernus* subsp. *serotinus*), Spits havikskruid (*Hieracium lactucella*), Aardbeiganzerik (*Potentilla sterilis*), Gewone ereprijs (*Veronica chamaedrys*), Rapunzelklokje (*Campanula rapunculus*) Echt duizendguldenkruid (*Centaurium erythraea*), Fraai duizendguldenkruid (*Centaurium pulchellum*), Kleine leeuwetand (*Leontodon saxatilis*).

Historische waarde:

Het landschap rond de Molenbeek heeft zijn historische landschapsopbouw gaaf en herkenbaar behouden. De kouter- en veldnamen die hier talrijk op de hogere delen voorkomen vallen samen met het ontstaan van grote aaneengesloten bouwlanden in de Volle Middeleeuwen. Deze grootschalige, open gebieden kunnen we vandaag nog altijd herkennen. De lage valleigronden, met het meers- of broektoponiem, zijn tijdens de Middeleeuwen in hun huidige vorm ontstaan. De natte graslanden, hooilanden en hier en daar bosjes, hadden een veel kleinschaliger voorkomen. Sinds de Late Middeleeuwen werden de gronden steeds meer omhaagd en ontstond zo een meer gesloten karakter. Tussen de hoger gelegen kouters en de lagere graslanden is de muur van hagen en houtkanten soms nog bewaard. Het kleinschalig wegenpatroon (paden en wegels die door de vallei lopen) is sinds de kaart van Ferraris vrij gaaf bewaard gebleven. De Landries en de dries van Aaigem liggen op de valleiovergang. Enkele grote hoeven zijn nog gaaf bewaard, samen met huiskavel en omhaagde boomgaard. De hoeves, watermolens en dries- structuren zijn relictten van historische nederzettingen.

Esthetische waarde:

De Molenbeek vormt een gecompartmenteerd groen lint tussen de open akkerlanden. Enkele paden die het gebied doorkruisen ontsluiten de vallei. Sommige paden zijn in de loop van de tijd tot holle wegen geëvolueerd. De vallei, met de meanderende beek die af en toe door een watermolen wordt onderbroken, biedt een afwisselend, idyllisch en kleinschalig landschap.

De doelstellingen van het toekomstige beheer die de optimale verwezenlijking van de hogervermelde waarden beogen, worden als volgt omschreven:

Het toekomstig beheer heeft als doelstelling de natuurwetenschappelijke, historische en esthetische waarden van het beschermde landschap te behouden, te beheren en te herstellen of te ontwikkelen waar nodig. Het is niet de bedoeling het landschap zoals het er vandaag bij ligt te bevriezen. Toekomstige ontwikkelingen blijven mogelijk mits zij geen afbreuk doen aan de waarden die aanleiding gaven tot de bescherming. Deze afweging zal dan ook telkens gemaakt worden.

De nadruk zal enerzijds komen te liggen op het behoud van op Vlaams niveau zeer zeldzaam geworden landgebruiksvormen, zoals wijmieren, hooilanden, hak- en middelhoutbeheer, hoogstamboomgaarden,... Anderzijds is de gaaf bewaarde landschappelijk structuur van de beekvallei (laaggelegen weiden en hooilanden, hagen, bossen en de vallei-kouterovergang) van groot belang.

Doelstellingen van het toekomstig beheer:

- Hooilanden hebben een grote cultuurhistorische waarde als getuige van een specifieke landgebruiksvorm, ze hebben een referentiewaarde. Bovendien vormen ze een belangrijke 'niche' voor een aantal zeer zeldzame soorten. Het ligt dan ook in de bedoeling om het beheer als hooiland op de daartoe geschikte, en historisch verantwoorde plaatsen te stimuleren.
- In de vallei komt er naast hooiland ook zeer veel grasland voor. De historische percelering, samen met de typerende vegetaties, zijn te behouden. Tussen de perceelsgrenzen, waar de bemesting lager ligt, komt soms zeldzame flora voor.
- Waar er bronbosjes voorkomen dienen deze het juiste beheer te krijgen om zich in stand te houden en zich verder te ontwikkelen.
- In het kader van het herstel van het karakteristiek uitzicht van het valleigebied is het aangewezen om de veelvuldig voorkomende populierteeltpercelen te reduceren, daar zij esthetisch een eerder negatief effect hebben en niet in het historische meersenslandschap thuis horen.
- Bebossing van percelen zal worden getoetst aan de landschappelijke kwaliteiten en het historische kader van het gebied. Op basis daarvan zal worden gekeken waar bebossing verantwoord is.
- In de vallei komen nog enkele historische bosbeheersvormen voor. Het betreft hier hak- en middelhout en ook de speciale vorm van hakhoutbeheer, nl. griendenpercelen (wijmier). De cultuurhistorisch belangrijke beheersvormen worden op deze plaatsen behouden als relict, en kunnen, indien historisch verantwoord, nog uitgebreid worden.

- In de vallei komen op verschillende plaatsen venige bodems voor. Deze veensequenties dienen goed geconserveerd te worden. Dit houdt in dat ze niet vergraven worden en dat de grondwatertafel voldoende hoog blijft om oxidatie te verhinderen. Het reliëf (bijvoorbeeld steilrandjes) en historisch veroorzaakte morfologische verschijnselen (bijvoorbeeld de holle weg aan Hof ten Haas) dienen behouden te blijven.
- Gezien de slechte kwaliteit van sommige waterlopen in het gebied behoort de waterzuivering tot één van de topprioriteiten. Dit mag echter niet ten koste van de geomorfologische en esthetische kwaliteiten gebeuren.
- Hagen (al dan niet in geschoren vorm), waarvan sommige vormen cultuurhistorisch zeer belangrijk zijn, houtkanten en bomenrijen zijn opmerkelijke verschijningen in het landschap. Ze markeren onder meer de overgang van vallei naar hoger gelegen delen (de kouters) of komen bijvoorbeeld onder de vorm van knobomenrijen in de vallei. Deze houtige lineaire elementen moeten op gepaste wijzen onderhouden en beheerd worden om hun voorbestaan te verzekeren. Waar het beeld verzwakt is, kunnen ze aangevuld worden. Typerend voor de vallei is de vallei- kouter overgang, de kouters zijn van oudsher open, de overgang naar de vallei zelf heeft een gesloten, behaagd karakter. Dit contrast moet bewaard en zonodig hersteld worden.
- Ook moet de nodige aandacht aan andere kleine landschapselementen (KLE's) besteed worden. Hier geldt eveneens dat deze behouden blijven en waar nodig hersteld worden. Het kan hier onder andere gaan om poelen, hoog- en halfstamboomgaarden bij de hoeves, kappelletjes, punt- en lijnvormige vegetatie, ...
- Watermolens zijn typerende industrieel- archeologisch relicten in deze vallei. Hun vrij gaaf en talrijk voorkomen is uniek te noemen. Alle molens zijn reeds als monument beschermd. Hierbij is het behoud van de kwaliteit van het bouwkundig erfgoed van belang, eveneens de historische functie van de watermolen is belangrijk; het maalvaardig houden van de molen (waarbij voldoende water een vereiste is) en het behoud van historisch belangrijk interieur en exterieur. We verwijzen hiervoor naar het Besluit van de Vlaamse regering van 17 november 1993 tot bepaling van de algemene voorschriften inzake instandhouding en onderhoud van monumenten en stads- en dorpsgezichten. In de vallei bevindt zich nog allerhande bouwkundig erfgoed (hoeven, kapellen, muurtjes, bakstenen spoorwegviaducten,...). Ook hier is het behoud van de kwaliteit van het bouwkundig erfgoed van groot belang.
- In en ook aan de rand van de vallei is er een uitgebreide paden- en wegelstructuur aanwezig van o.a. kerk- en buurtwegels. Deze dient open- en toegankelijk gehouden te worden zonder het historisch uitzicht ervan aan te passen. Waar verdwenen kunnen ze terug toegankelijk gemaakt worden.
- Verder dienen enkele landschappelijke knelpunten op lange termijn hersteld te worden. Hoewel het gebied qua gewestplanbestemming hoofdzakelijk in natuur- en landschappelijk waardevol gebied ligt, komen er in het gebied o.a. enkele visvijvers met bijbehorende infrastructuur, vertuinde akkers en stortophogingen voor. Op basis van de bepalingen van het beschermingsbesluit kan niet rechtstreeks overgegaan worden tot de verwijdering van wederrechtelijke gebouwen en constructies die op het moment van de bescherming in het gebied voor komen. Het doel van de bescherming als landschap op langere termijn is wel het herstel van de vallei door het saneren van de landschapswonden. Op korte termijn wordt naar een goede inpassing van die percelen in het landschap gestreefd.

Art. 3 Met het oog op de bescherming zijn van toepassing:

A. De beschikkingen van het besluit van de Vlaamse regering van 3 juni 1997, gewijzigd bij decreet van 4 april 2003, houdende algemene beschermingsvoorschriften, advies- en toestemmingsprocedure, instelling van een register en vaststelling van een herkenningsteken voor beschermde landschappen (Belgisch Staatsblad 1 oktober 1997 en 20 juni 2003).

B. Een overgangszone:

Ter ondersteuning van de intrinsieke waarden van het te beschermen landschap wordt een overgangszone ingesteld, overeenkomstig de bepalingen van art. 5 van het decreet van 16 april 1996 betreffende de landschapszorg, gewijzigd bij decreet van 8 december 2000, van 21 december 2001 en van 19 juli 2002. Met deze overgangszone wordt het behoud van de Molenbeekvallei als kleinschalig landschap, ingebed tussen de grootschaligere agrarische (kouter-)complexen, beoogd. Hiervoor dient het agrarisch gebruik in de overgangszone behouden te blijven en dienen bebouwing en andere constructies beperkt te worden.

Om die redenen zijn in deze overgangszones de volgende specifieke beschermingsvoorschriften van toepassing:

Behoudens toestemming vanwege de Vlaamse minister of zijn gemachtigde is verboden:

1. Constructies of gebouwen op te richten
2. Het wijzigen van bestaande afsluitingen of het aanbrengen van nieuwe, met uitzondering van gladde schikdraad en prikkeldraad ten behoeve van veekering. Het normaal onderhoud van de bestaande afsluitingen is toegelaten.
3. Het aanleggen, verbreden, opbreken of afsluiten van wegen en paden of het wijzigen van hun tracé;
4. Het verharderen van wegen en paden. Het onderhoud en het herstel van de bestaande wegverhardingen en verharde wegranden zijn toegelaten met gebruik van dezelfde materialen, inzonderheid voor normaal landbouwgebruik.
5. Op de percelen een ander gebruik in te voeren dan het agrarisch gebruik als akker- of grasland.
6. Het scheuren van historisch permanent grasland.

Brussel,

- 5 NOV 2004

Vlaams minister van Financiën en Begroting en Ruimtelijke Ordening,

Dirk VAN MECHELEN